

Þorleifur Kr. Níelsson,
félagsráðgjafi, verkefnastjóri farsældar hjá SSNE

„Enginn maður er eyland“ *Tengsl, samráð og þróun farsældarráðs Norðurlands eystra*

Innleiðing laga um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna nr. 86/2021 hefur kallað á nýja sýn á samvinnu kerfa, samþættingu þjónustu og sameiginlega ábyrgð á farsæld barna. Á Norðurlandi eystra hefur frá því síðla árs 2025 verið unnið að stofnun og verklagi farsældarráðs Norðurlands eystra, sem hefur það hlutverk að efla samráð, styðja stefnumótun og tryggja að þjónusta við börn sé samfelld og skýr.

Greinin fjallar annars vegar um starf verkefnastjóra farsældarráðs Norðurlands eystra og hins vegar um stöðu og þróun farsældarráðsins. Áhersla er lögð á tengsl – tengsl kerfa, faghópa og samfélaga sem vinna að sameiginlegu markmiði um farsæld barna.

HLUTVERK OG SKIPULAG FARSÆLDARRÁÐS NORÐUR- LANDS EYSTRÁ

Farsældarráð Norðurlands eystra er samráðsvettvangur sveitarfélaga og

þjónustuveitenda ríkisins o.fl. sem starfa í þágu barna. Samkvæmt lögum ber ráðinu að setja fram aðgerðaáætlun til fjögurra ára sem er byggð á svæðisbundinni forgangsröðun og samræmist bæði áætlunum ríkis og stefnumarkandi verkefnum sveitarfélaga.

Ráðið er skipað fulltrúum tíu sveitarfélaga landshlutans, Heilbrigðisstofnunar Norðurlands, Sjúkrahússins á Akureyri, fimm framhaldsskóla landshlutans, lögreglu og íþróttahreyfingarinnar. Fulltrúar ungmennaráða og foreldraráða eiga áheyrnarrétt, sem tryggir mikilvæga aðkomu notenda.

Fulltrúar ráðsins hafa bakland í samráðshópum í sínum sveitarfélögum eða stofnunum, sem gerir þeim kleift að koma á framfæri málum fjölda faghópa — allt frá leik- og grunnskólum til félagsþjónustu, barnaverndar, heilsugæslu og íþróttastarfs. Þannig verður farsældarráðið brú milli stefnumótunar og daglegrar þjónustu.

HLUTVERK VERKEFNASTJÓRA FARSÆLDARRÁÐS NORÐUR- LANDS EYSTRÁ

Starf verkefnastjóra farsældarráðs Norðurlands eystra þjónar lykilhlutverki í mótun og eftirfylgni vinnu farsældarráðsins og það fer fram á vettvangi Samtaka sveitarfélaga og atvinnuþróunar á Norðurlandi eystra (SSNE) samkvæmt viðaukasamningi við sóknaráætlun sem mennta- og barnamálaráðuneytið gerði við öll landshlutasamtökin. Öll sveitarfélög landsins samþykktu að fara þessa leið í stað þess að hvert og eitt sveitarfélag stofnaði sitt eigið farsældarráð. Ráðnir voru átta verkefnastjórar farsældarráða til tveggja ára hringinn í kringum landið. Helstu verkefni tengjast:

- uppbyggingu og skipulagi svæðisbundins farsældarráðs
- virku samráði við sveitarfélög og þjónustuveitendur ríkisins

- mótun verkferla og verkáætlunar fyrir farsældarráð og samráðs- og baklandshópa
- kortlagningu velferðarþjónustu sem snýr að börnum
- stuðningi við stjórnendur, faghópa og notendur sem tengjast verkefninu
- þátttöku í mótun tengsla- og samráðsnets farsældarmála milli landshlutasamtaka

Starfið er þannig bæði stefnumótandi og hagnýtt; það byggir brú milli lagaumgjáðar, sveitarstjórnarstigsins, þjónustustofnana ríkisins og notenda þjónustunnar.

STOFNUN OG ÞRÓUN FARSÆLDARRÁÐSINS

Eftir að sveitarstjórnir höfðu samþykkt samstarfssamning og þjónustuveitendur ríkis o.fl. höfðu samþykkt samstarfsyfirlýsingu um farsældarráð Norðurlands eystra var það stofnað formlega 30. október 2025. Ráðið hélt svo sinn fyrsta fund í desember 2025. Þar voru samþykktar starfsreglur og samskiptasáttmáli ásamt því að kosinn var formaður og varaformaður ráðsins. Lagt var upp með opna og gagnsæja vinnu, þar sem regluleg upplýsingamiðlun og skjalfesting mikilvægra skrefa eru lykilatriði.

Frá fyrsta fundi hafa bæði verið haldin fræðandi erindi á vettvangi ráðsins og farið fram markviss vinna við kortlagningu og forgangsröðun. Sem dæmi má nefna að á fjórða fundi ráðsins, í mars 2026, kynntu fulltrúar Heilbrigðisstofnunar Norðurlands stöðu sálfélagslegrar þjónustu við börn og ungmenni í landshlutanum. Í framhaldinu samþykkti ráðið að efling geðheilbrigðisþjónustu barna yrði meðal atriða í væntanlegri áætlun um svæðisbundna forgangsröðun aðgerða í þágu farsældar barna.

BAKLANDSHÓPAR — TENGLA-MYNDUN Í FRAMKVÆMD

Einn af nýstárlegu þáttunum í starfi farsældarráðs Norðurlands eystra er skipulag baklandshópa. Hver fulltrúi í ráðinu vinnur með hópi fagaðila í sínu sveitarfélagi eða stofnun. Hóparnir:

- greina staðbundnar áskoranir og tækifæri
- kortleggja forvarnir og snemma-tæka íhlutun
- finna gloppur í þjónustu
- leggja til forgangsmál fyrir svæðisbundna aðgerðaáætlun

Til að styðja vinnuna hafa baklandshópum verið sett fyrir samræmd „heimaverkefni“ þar sem þeir flokka úrræði eftir fimm grunnstöðum farsældar og skila tillögum að svæðisbundnum og staðbundnum aðgerðum. Þetta vinnulag styrkir samspilið milli gagna, reynslu faghópa og sjónarmiða barna, ungmenna og foreldra.

TENGL Í VÍÐUSTU MERKINGU

Starf farsældarráðs Norðurlands eystra endurspeglar hugmyndina um tengsl í víðasta skilningi. Tengsl milli kerfa, sveitarfélaga, stofnana og samfélaga eru forsenda árangurs. Á vettvangi ráðsins mætast ólík fagkerfi — heilbrigðisþjónusta, félags- og barnaverndarþjónusta, fræðsluferfi, íþróttahreyfing og lögregla — og skapa sameiginlega sýn um farsæld barna á svæðinu.

Tengslanet ráðsins er ekki eingöngu lóðrétt (frá stefnumótun til framkvæmdar) heldur einnig lárétt (milli sveitarfélaga og stofnana) og hringlaga (með þátttöku barna, ungmenna og foreldra). Þetta skapar forsendur fyrir raunverulegri samþættingu og stuðlar að bættu aðgengi að þjónustu, ásamt nýsköpun í farsældar- og

Frá fyrsta fundi hafa bæði verið haldin fræðandi erindi á vettvangi ráðsins og farið fram markviss vinna við kortlagningu og forgangsröðun.

velferðarþjónustu fyrir börn og fjölskyldur þeirra.

LOKAORÐ

Starf farsældarráðs Norðurlands eystra er nýtt af nálinni en þróunin hefur verið hröð og markviss þann stutta tíma sem unnið hefur verið að þessu verkefni. Skipurit og verkferlar eru komnir í notkun, baklandshópar hafa tekið til starfa og vinna við forgangsröðun verkefna hefur hafist.

Uppbygging ráðsins minnir á mikilvægi þess að samræma krafta ólíkra kerfa og að byggja brú milli gagna, reynslu og sjónarmiða notenda þjónustunnar. Með áframhaldandi samstarfi og skýrum verkferlum er farsældarráðið líklegt til að verða burðarás í samhæfingu þjónustu við börn og fjölskyldur á Norðurlandi eystra.

Nánari umfjöllun er að finna í hlaðvarpi FÍ

